

arku. Premda ni to povišenje nije još uvijek dovoljno, ono je u današnjim prilikama realno, jer bi se veće povišenje moglo postići samo na račun opsega »Historijskog zbornika« a to nije u interesu niti časopisa samog niti njegovih suradnika. Povoljnije izgleda pruža samo mogućnost da se poveća broj članova koji savjesno plaćaju društvenu članarinu i tako primaju »Historijski zbornik« uz minimalnu cijenu od 600 dinara po svesku i da se na taj način naklada povisi s 800 na 1000 primjeraka. Ta bi visina naklade bila, uostalom, za hrvatsku historijsku nauku još uvijek dosta niska.

Budući da je subvencija za ovu godinu osigurana, XVII godište »Historijskog zbornika« ulazi ljeti u štampu i moći će, prema tome, izaći možda još ove godine.

Zbog tehničkih poteškoća i preopterećenosti nekih članova redakcije Male historijske biblioteke njen je rad djelomično zastao, ali su stvoreni uvjeti za njegovo uspješno nastavljanje.

Zadatak koji je MHB preuzela da uz punu suglasnost i potporu Društva izda u nakladi izdavačkog poduzeća »Znanje« naučno popularnu knjigu pod radnim naslovom »Historija čovječanstva«, zahtijeva da prilikom realizacije toga plana PDH ukaže redakciji i izdavaču svoju pomoć. Uviđajući potrebu i korisnost izdavanja takva djela, Društvo je već prije obećalo svoju pomoć, pa je potrebno da novi odbor pozove sve svoje članove na suradnju s redakcijom. Prema dosadašnjoj koncepciji, »Historija čovječanstva«, zamišljena u dva sveska s kazalom imena stvari i događaja, obradila bi razdoblje od prvih početaka ljudskog roda do današnjice. Redakcija smatra da izdavanje ove historije predstavlja dug povjesničara i Društva prema našoj zajednici i najširem krugu čitalaca kojima je djelo namijenjeno a vjeruje da će na taj način biti donekle popunjena i osjetna praznina u takvoj vrsti naučno-popularne historiografije kod nas.

Završavajući svoj izvještaj Upravni odbor predlaže da novi odbor uvrsti u plan rada za iduću godinu i ove zadatke:

1) Pripremu naših koreferata za savjetovanje u Beogradu (predviđeno za jesen 1964).

2) Organizaciju savjetovanja u našim jadranskim podružnicama i u Čakovcu.

3) Seminar u čast proslave Trećeg zasjedanja ZAVNOH-a.

4) Radni sastanak naših ekonomsko-socijalnih historičara pom temom: »Problemi privrednog i društvenog razvitka hrvatskih zemalja nakon ukidanja feudalizma«.

5) Osnivanje novih podružnica u Krapini i Koprivnici.

I. Kampuš

XII MEĐUNARODNI KONGRES HISTORIJSKIH NAUKA U BEČU 1965.

I sekcija: Glavne teme

1. Širenje kulture

Glavni referent: A. Aymard (Paris). — Referenti: J. Stengers (Bruxelles), Širenje kulture u bivšem Belgijskom Kongu; D. B. Quinn (Liverpool), Istraživanje i širenje Evrope; S. Mazzarione (Italija), Problemi širenja kulture u antici; F. Valsecchi (Rim), Nova uloga Mediterana poslije otvaranja Sueskog kanala; E. Condurachi (Rumunjska), Crno more u historiji; F. Köprülü, Istok i Zapad poslije pojave islama.

2. Vjerska tolerancija i hereze do današnjeg vremena

Glavni referent: E. G. Rupp (V. Britanija). — Referenti: M. Schmidt (Mainz), Njemački radikalni protestantizam u doba reformacije i independenti; G. Schilfert, Utjecaj engleskih independenata na njemačke sekte u drugoj polovini XVIII st.; E. Weinzerl (Beč), Pojam tolerancije u crkvenoj politici Austrije; J. Caro Baroja (Madrid), Židovske manjine na evropskom Zapadu u moderno doba; M. Themelly (Italija), Katolička disidentska strujanja u vrijeme Risorgimenta 1815—1870; A. G. Dickens (London), Engleska i reformacija.

3. Nacionalizam i internacionalizam u XIX i XX st.

Glavni referent: H. Kohn (New York). — Referenti: K. D. Erdmann (Kiel), Briandov plan Evrope u međunarodnoj diskusiji; G. Stourzh (Beč), Narodi

srednje i jugoistočne Evrope i raspad Austro-Ugarske; D. Kosev (Sofija), Borbe za nacionalno oslobođenje u balkanskim zemljama i politika velikih sila u XIX st.; P. Ren walls (Finska), Razvoj novih nacionalnih država, tj. nacionalizam dinastičkih država i internacionalizam u novo doba; T. Desmond Williams (Dublin), Irski revolucionarni pokret (1916—1939) — revolucija i kontrarevolucija; L. Valiani (Rim), Političke tendencije u Italiji naklonjene raspadu Austro-Ugarske 1914—1918; V. Cherestesiu (Bukurešt), Međunarodno značenje revolucije 1848—1849; M. Goriorovskij (Bratislava), Pokret za mir i razumijevanje među narodima u XX st.

4. *Vladajuće klase od antike do modernog doba*

Glavni referenti: G. Tellenbach, Freiburg (Breisgau), A. Goodwin (Manchester), R. Andreotti (Italija). — Referenti: L. Genicot (Louvain), Vladajuće klase; K. B. Mac Farlane (Oxford), Englesko plemstvo u kasnom srednjem vijeku; V. Bertolini (Italija), Vladajuće klase u srednjovjekovnoj Italiji od V—IX st.; F. Kiechle (Erlangen), Vladajući društveni sloj u starih Grka od VI—V st.; L. Buiferetti (Genova), Plemstvo Piemonta i Genove u XVII st.; C. Violante (Italija), Formiranje katoličkog patricijata u Milanu od X—XII st.; B. Đurđev (Sarajevo), Staleži, vladajuće klase i revolucija u historiji.

5. *Društvene strukture i književnosti u XIX i XX st.*

Glavni referenti: D. D. Blagoj (SSSR), C. E. Schorske (Berkeley, USA). — Referent: F. Braudel (Paris), Književnost i historija u Francuskoj XVIII st.

6. *Odnos snaga u svijetu 1815.*

Glavni referent: E. Labrousse (Paris). — Referenti: M. Markert (Tübingen), Rusija i novo uređenje Evrope 1815; L. Hertzman (Alberta), Promjene i razvoj zapadnoevropskog društva poslije francuske revolucije; G. S. Graham (Lon-

don), Posljedice napoleonskih ratova s obzirom na ravnotežu sila u trgovinskom i stratezijskom pogledu; D. Demarco (Italija), Evropa i svijet u vrijeme Bečkog kongresa prema istraživanjima talijanske demografije; A. Z. Manfred i A. G. Narčinski (SSSR), 1815: Evropa poslije 25 godina revolucija i ratova.

II sekcija: Historija kontinenata

1. *Vjerski odnosi Evrope s Azijom i Afrikom u kasnom srednjem vijeku*

Glavni referent: Mgr. Maccarone (Vatikan). — Referenti: O. Halecki (New York), Papinska diplomacija i misionarska djelatnost u Aziji od XIII—XV st.; J. Beckmann, (Freiburg, Švicarska), Pape XV st. i portugalska otkrića u Africi.

2. *Daleki istok*

Referenti: Noboru Niida (Tokio), Kinaska pravna ustanova u doba carstva Sin i Tang; Sadao Nishijima (Tokio), Tatsuo Masubushi (Tokio), Karakteristike sjedinjenih država Ćin i Han.

3. *Dekolonizacija*

Glavni referenti: A. A. Guber i A. F. Miller (Moskva), Političke i privredne prilike u zemljama Azije i Afrike u XX st. — Referenti: R. V. Albertini (Heidelberg), Dekolonizacija kao historijski problem; Miss Perham (Oxford); D. Rothmund (Marburg), Istraživanja o ulozi obrazovanih slojeva Zapada u političkim pokretima indijskih masa u XX st.

4. *Problem izvora za povijest crne Afrike prije kolonizacije*

Glavni referenti: J. Glenisson i Mauny (Paris). — Referenti: I. Hrbek (Prag); W. Markov (Leipzig), Prilog periodizaciji afričke povijesti.

5. Porijeklo i razvoj starih američkih civilizacija

Glavni referent: R. Heine Geldern (Beč). — Referenti: G. F. Ekholm (New York); Ing. Bernal i P. Kirchhoff (Mexiko).

6. Španjolska političko-upravna struktura kao osnova za formiranje američkih nacija

(J. M. Ots-Capdequi, Valencia).

III sekcija: Komisije

1. Međunarodna asocijacija za bizantologiju

Bizantski svijet u historijskoj misli Evrope od XVII st. dalje (A. Pertusi, S. Runciman, D. Obolonsky, I. Dujčev, D. Zakythinos).

2. Međunarodna komisija za slavistiku

Mjesto historije slavenskog svijeta i istočne Evrope u koncepciji svjetske historiografije.

3. Međunarodna asocijacija za povijest prava i institucija

Organizacija pravosuđa, osnove, pravna struktura, društvena stvarnost.

4. Međunarodna komisija za ekonomsku povijest

Kamati i investicije od srednjeg vijeka dalje (Berill, V. Britanija); Zemljište i seosko stanovništvo poslije XI st. (Le Goff Philippe, Francuska).

5. Panamerički institut za zemljopis i povijest

Nezavisnost američkih zemalja (R. Humphreys, London).

6. Međunarodna federacija historijskih instituta za proučavanje renesanse.

Humanizam i reformacija. — Humanistički pedagoški spisi — istraživanje tekstova i slika čovjeka (O. Herding, Münster, i H. Baron, Chicago).

7. Komisija za povijest državnih Skupština

Predstavnička tijela i oporezovanje (E. Lousse, Louvain).

5. Komisija za povijest gradova

Razvoj historiografije gradova u Evropi (F. Vercauteren, Liège). Istraživanje gradskih planova (H. Amman, Aarau).

9. Međunarodna komisija za povijest društvenih pokreta i društvenih struktura

Učešće puka u pokretima za nacionalnu nezavisnost u XIX i XX st. (D. Demarco J. Dhondt, Mme Fauvel-Rouif).

10. Međunarodna komisija za komparativnu povijest crkava

Verski život na kraju XV i XVI st.

11. Međunarodna komisija za povijest pomorstva

Veze i konkurencija pomorskih i kopnenih putova u međunarodnoj trgovini od XV st. dalje (J. Heers, Caen, i H. Kellenberg, Köln). — Bibliografija historije velikih pomorskih putova (Ch. Verlinden, Rim).

12. Međunarodna komisija za povijest štampe

Utjecaj sredstava za obavještavanje na historijske događaje i politički razvoj (V. Klimeš, Praha, i G. Gaeta, Trst). — Štampa i revolucije u XIX st.: slučaj Belgije (Th. Luyky, Gand). — Američka i kanadska štampa u doba dekolonizacije (Nelson, Madison). Novosti à la main (J. Godeschot, Toulouse). — Ekonomika kao vladino oruđe za kontrolu štampe (Nelson, Madison).

13. Međunarodna komisija za povijest sveučilišta

Politička uloga sveučilišta u srednjem vijeku i u XVI st.

14. Međunarodna komisija za historijsku demografiju

Seobe od XVII do sredine XIX st. (Krause, Rutgers, U. S. A.).

IV sekcija: Metodologija i historija po razdobljima

A. Metodologija, Opća povijest, historiografija

1. *Nacrti i koncepcije opće povijesti u XIX st.* (L. Gottchalk, Chicago).

2. *Evolucija i revolucija u općoj povijesti*
Glavni referent: E. Engelberg (Berlin, DDR). — Referenti: S. Hristov (Sofija), D. D. Rocca (Kluj), M. Hubl (ČSR).

3. *Federalizam i federalna država u povijesti* (R. A. Kann, Rutgers).

4. *Mongolska historiografija (referent iz N. R. Mongolije).*

5. *Razvoj historijske misli u sredini XIX st.* Referenti: M. V. Nječkina, V. T. Pašuto, E. B. Černjak (SSSR).

6. *Ulazak južne hemisfere u evropsku povijest i problem australskog kontinenta* (G. Hamann, Beč).

B. Stari vijek

1. *Međunarodni odnosi grčkih gradova u klasično doba* (H. Bengston, Würzburg).

2. *Društveni pokreti u helenističko doba*
Glavni referent: Mme Maowist (Warszawa). Referent: J. Suolahtis (Finska).

3. *Korijeni civilizacije starog Cipra i mitska kultura* (P. Dikaios, Cipar).

4. *Antika i kršćanstvo* (J. R. Palanque, Aix).

5. *Privredni problemi ilirskog područja u doba kasnoga Rimskog carstva* (P. Bruns, Finska).

6. *Temistoklov lik u antičkoj historiografiji* (Schachermeyer, Austrija).

C. Srednji vijek

1. *Postanak država Srednje Evrope u srednjem vijeku.* — Glavni referent: F. Graus (Praha). — Referenti: A. Gieysztor (Warszawa); C. Daicoviciu i E. M. Petrovici (Rumunjska).

2. *Uloga Arapa u prenošenju antičkoga kulturnog blaga.* — Glavni referent: F. Altheim (Berlin). — Referent: M. Millà (Barcelona).

3. *Prilog problemu rješavanja sporova u srednjem vijeku* (J. Engel, Tübingen).

4. *Koncepcije i metode historiografije srenjovjekovnih gradova u toku posljednjih pola stoljeća* (G. Bonenfant, Bruxelles).

5. *Pravna tradicija u papinskim srednjovjekovnim ispravama* (G. Zimmermann, Beč).

6. *Mogućnosti daljeg razvoja diplomatike u okviru medievistike* (J. Šebánek, Brno).

D. Moderna i suvremena povijest povijest

1. *Privredni i društveni temelji apsolutizma.* — Glavni referent: E. Molnár (Budimpešta). — Referenti: H. Kellenbenz (Köln), Problem istraživanja merkantilizma (u suradnji s M. Nassingrom, Beč, i L. Herlitz-om, Stockholm); G. Heitz (Rostock), Veza između seljačkih pokreta i razvoja apsolutizma u Srednjoj Evropi; H. L. Mikoletzky (Beč), Počeci industrije i državnih financija u Austriji XVIII st.; H. Sturmbeger (Linz), Problem turskoga državnog sistema u XVI i XVII st. kao uzora i njegov utjecaj na evropski apsolutizam.

2. *Seljački pokreti u Srednjoj i jugoist. Evropi od XV—XX st.* — Glavni referent: S. Pascu (Kluj). — Referenti: V. V. Mavrodin, B. F. Poršnev i J. G. Ankelava (SSSR).

3. *Napori balkanskih naroda za postizavanjem političke i privredne nezavisnosti od 1875—1914.* (D. Đorđević i M. Ekmečić, Jugoslavija).

4. *Društveni i privredni problemi prvoga svjetskog rata* (A. L. Sidorov i K. B. Vinogradov, SSSR).

5. *Politički problemi prvoga svjetskog rata.* — Referenti: G. Ritter (DBR), Politička uloga Bethmann-Hollwega za vrijeme prvoga svjetskog rata; F. Engel-Janosi (Beč), Napori cara Karla za zaključenje mira.

6. *Pritisak njemačke vojske na politički i društveni život Njemačke u vrijeme drugoga svjetskog rata* (Gordon Craig, Stanford).

Sjednica prilikom otvorenja

A. Lhotsky (Beč), Evropska sveučilišta u kasnom Srednjem vijeku. — K. Lep-szy (Kraków), Pozdrav Krakovskog sveučilišta Bečkom sveučilištu.

Zaključna sjednica

E. Zöllner (Beč), Kulturno značenje Beča; V. L. Tapié (Paris), Mjesto Beča u evropskoj kulturi.

Posebne večernje konferencije

Th. Schieder (Köln), Nacionalna država u Evropi kao historijski fenomen; J. Droz (Paris), Socijalizam i nacionalno pitanje potkraj XIX st.

H I S T O R I J S K I
Z B O R N I K

Redakcioni odbor:

KONSTANTIN BASTAIĆ
OLEG MANDIĆ
BERNARD STULLI
JAROSLAV ŠIDAK

Glavni i odgovorni urednik:

JAROSLAV ŠIDAK

Tajnik redakcije:

IVAN KAMPUŠ

IZDAJE
POVIJESNO DRUŠTVO HRVATSKE
ZAGREB